

תורגם ע"י אריה מלכין

סיפור המעשה – דוד גוטליב

מח"ל – "יאשיהו וודג'ווד"

נולדתי ב- 7.7.1928 בדטרויט ארה"ב למשה וציפה גוטליב שהיגרו מרוסיה והיו להם בס"ה 4 בנים. האודיסיאה שלי על ה"וודג'ווד" התחילה בעצם ב- 12.4.1945 (יום מותו של הנשיא פרנקלין רוזוולט), היום בו הגעתי לחוות ההכשרה של תנועת הבונים בקרימרידג', ניו ג'רסי. "יאשיהו וודג'ווד" הייתה בזמנה משחתת קנדית בשם Beauharnois והייתה עתידה להפליג תחת דגל מדינת פנמה.

ששת החודשים שביליתי בחוות ההכשרה היו מצוינים במיוחד מבחינת שיפור האופי שלי: למדתי מה זאת עבודה ומה זאת לקיחת אחריות. בבית הייתי הזכר הכי צעיר בחברה מטריארכאלית והיו לי מספר נקבות שכולן ראו זאת כחובתן לפנק אותי ולהחליט כל החלטה אפשרית בנוגע לעתיד. בחווה עבדתי בחליבה, ברפת ובטיפול בביצי התרנגולות וחלוקתן לבתי הקונים שלנו. ככל שזה נראה רציני, זה היה כעין וכאפס לעומת אחריותי וחובותי כחבר קיבוץ לאחר מכן.

השינוי בשגרת החיים בחווה הגיע כששמעתי שהסוכנות היהודית מחפשת מתנדבים לצוותי אוניות אשר אמורות לשאת את שארית הפליטה מאירופה לפלסטינה. היה לי ברור שיש בזה מידה של סיכון, כי הצי הבריטי היה נחוש לעצור ספינות אלו ולהחזיר אותן ואת מטענן לארצות מהן באו. אמנם היה סיבוך מה להשיג עבורי כרטיס של יורד ים כי הגיל המינימאלי היה 18 ואני הייתי בן 17. בכל זאת הצלחתי להשיג את הכרטיס, אבל תוך כדי כך שיניתי במקצת את הכתיב של שם משפחתי.

שתי האוניות הראשונות (השנייה 'הגנה', לשעבר Balboa) שהו בסוף 1945 במספנה באי סטאטן, ניו יורק. הכנתן לחציית האוקיאנוס האטלנטי נמשכה כשלושה חדשים. בתקופה זו גרנו ביחד שני הצוותים בבית בברוקלין. באמצע מרץ 1946 אמרו לנו להתכונן להפלגה. באותה עת התחלתי לפקפק בצדקת וחוכמת הדרך שבחרתי. טוב שתקופת ההמתנה נגמרה, אך מאידך חשבתי שאולי נכנסתי להרפתקה קצת גדולה עלי. הסתכלתי סביבי ולא ידעתי אם יש או אין אחרים מבין חבריי החושבים אותו דבר באותו רגע.

מגורי הצוות היו כמקובל לדרגות הנמוכות באוניות הצי. היו 12 מקומות שינה מסודרים 4 לאורך ו-3 לגובה. החלוקה הייתה שהמבוגרים יותר תפסו את המקומות הנמוכים והצעירים כמוני קבלו את הערסלים הגבוהים. כשהגיע התור לחלוקת העבודות פעלה אותה השיטה, המבוגרים קבלו את העבודות היותר מקצועיות והיותר קלות והצעירים קבלו את העבודות השחורות והבזויות יותר. אחרי שהתמקמנו בעבודות בחדר המכונות פגשנו את יתר הצוות והקצינים שלנו. אז התברר לי שכולנו היינו יהודים והרבה מאנשי הצוות היו ותיקי מלחמת העולם ששירתו בחילות היבשה ואחדים היו בחיל הים. האחרונים היו מעוט מבוטל ולרוב האנשים לא היה שום ניסיון ימי.

רב החובל והקצין הראשון היו ימאים ותיקים בצי הסוחר של ארה"ב ובתקופת שירותם הם גם התנסו בהטבעת אונייתם על ידי טורפדו. הם היו אנרכיסטים בהשקפתם והצטרפו למסע זה כדי לפעול נגד האימפריאליזם הבריטי. המכונאי הראשי היה אמריקאי ששנא את האנגלים, אבל המשונה ביותר היה רב-המלחים. איש זה היה המבוגר מכולם ועבודתו הקודמת האחרונה הייתה "רב חובל" של דוברת-סחורות על נהר ההדסון (אני מזכיר אותו במיוחד כי פעם בעת סערה על יד האיים האזורים הוא הציל את חיי). הטבח שלנו היה קנדי אחד עם זקן גדול ג'ינג'י (יעקב פליט. א.מ.).

ברור למדי שהיינו אוסף אנשים די משונים ולא בדיוק הכי מתאימים לתפקיד של הובלת אוניה בלב ים, לא אוניית מלחמה וגם לא אוניה מסחרית ובודאי לא אוניית נוסעים. אך למרות כל זה ובדיעבד, אנחנו בצענו את משימתנו למרות כל התקלות וכל הקשיים והבאנו 1,250 פליטי שואה לארץ ישראל. את כולנו, המעפילים ואנשי הצוות הובילו למעצר במחנה עתלית, אך בשביל ניצולי השואה פרוש הדבר היה חופש, החזרת כבודם והביטחון שהרגישו בביתם היהודי.

הייתי רק בן 17 וקיבלו אותי רק בגלל חוסר אנשים בוגרים יותר שהיו עדיין מחויילים, עקב מלחמת העולם. כשפרשה זו נסתיימה עבורי, מסתבר שחוויתי חיים בחוות ההכשרה של הבונים, וחוויתי חיי קבוץ ובין היתר גם שרתתי בצוות אוניה שהביאה פליטי שואה לארץ שהציעה להם חיים חדשים.